Dosarul nr. 2-5881/2023
2-23043759-12-2-24032023

H O T Ă R Î R E
În numele Legii

Dispozitivul hotărîrii pronunţat public la 06 decembrie 2023
Hotărîrea integrală întocmită la 26 ianuarie 2024

Judecătoria Chișinău (sediul Centru)
Instanţa de judecată compusă din:
Președintele ședinței, judecător Roman Pascari
Grefier Ionela Enache, Ina Țirulinic

a judecat în şedinţă de judecată publică, în limba de stat, cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de ***** către Ministerul Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală, cu privire la repararea prejudiciului material și moral,

A C O N S T A T A T:

ARGUMENTELE PARTICIPANȚILOR LA PROCES :

1. La data de 24.03.2023 avocatul Ivan Ungurean în interesele reclamantei ***** a depus o cerere de chemare în judecată către Ministerul Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire la repararea prejudiciului material și moral.
2. În motivarea cererii de chemare în judecată a indicat că la 02 februarie 2015, organul de urmărire penală a dispus începerea urmăririi penale în temeiul unei bănuieli rezonabile de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.(2) lit. b) şi c) Cod penal, iar cauzei respective i s-a atribuit numărul de ordine statistic 2015030206.
3. A relevat că la 02 februarie 2015 s-a dispus începerea urmăririi penale în temeiul unei bănuieli rezonabile de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b) şi c) Cod penal, iar cauzei respective i s-a atribuit numărul de ordine statistic - 20150302073.
4. A subliniat că la 03 februarie 2015, s-a dispus începerea urmăririi penale în

temeiul unei bănuieli rezonabile de comitere a infracțiunii prevăzute de art.190 alin. (2) lit. b) şi c) Cod penal, iar cauzei respective i s-a atribuit numărul de ordine statistic - 2015030240.

5. A punctat că la 03 februarie 2015, s-a dispus începerea urmăririi penale în temeiul unei bănuieli rezonabile de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b) şi c) Cod penal, iar cauzei respective i s-a atribuit numărul de ordine statistic - 2015030241.

6. A argumentat că la 03 februarie 2015, s-a dispus începerea urmăririi penale în temeiul unei bănuieli rezonabile de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b) şi c) Cod penal, iar cauzei respective i s-a atribuit numărul de ordine statistic - 2015030242.

7. A motivat că la 11 februarie 2015 s-a dispus începerea urmăririi penale în temeiul unei bănuieli rezonabile de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b) şi c) Cod penal, iar cauzei respective i s-a atribuit numărul de ordine statistic - 2015030340.

8. A comunicat că la 12 februarie 2015 s-a dispus începerea urmăririi penale în temeiul unei bănuieli rezonabile de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, iar cauzei respective i s-a atribuit numărul de ordine statistic - 2015030352.

9. A evidențiat că la 27 februarie 2015 s-a dispus începerea urmăririi penale în temeiul unei bănuieli rezonabile de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b) şi c) Cod penal, iar cauzei respective i s-a atribuit numărul de ordine statistic - 2015030469.

10. A invocat că la 11 mai 2015 s-a dispus începerea urmăririi penale în temeiul unei bănuieli rezonabile de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit.c) Cod Penal, iar cauzei respective i s-a atribuit numărul de ordine statistic -2015031070.

11. A subliniat că prin ordonanța procurorului din 08 iunie 2015, cauzele penale prenotate au fost conexate, într-o cauză penală unică, atribuindu-i numărul de ordine 2015030206.

12. A explicat că la 08 iunie 2015 ***** este pusă sub învinuire, incriminându-i infracțiunile prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b) şi c) Cod Penal.

13. A subliniat că pe cauza penală respectivă se efectuează recunoaşterea în calitate de bănuit (10 martie 2015), ridicări (08 decembrie 2017 şi 19 februarie 2018), se dispune recunoaşterea în calitate de corpuri delicte şi atașarea în calitate de mijloc material de probă (12 martie 2018), precum şi alte acțiuni de urmărire penală.

14. A afirmat că prin ordonanța din 23 noiembrie 2020, se dispune scoaterea de sub urmărire penală a ***** referitor la infracțiunile prevăzute la art. 190 alin. (2) lit.b) şi c) Cod Penal.

15. A menționat că prin ordonanța din 23 noiembrie 2020, referitoare la dispunerea scoaterii de sub urmărire penală se indică faptul că în acţiunile ***** nu persistă elementele componenţei de infracțiune prevăzute la art. 190 Cod Penal; relațiile apărute între părți poartă un caracter juridico-civil al cărei soluționare ține de competența instanței de judecată; în cazul dat, fapta nu întruneşte elementele componenței de infracțiune, iar drept consecință, ***** urmează a fi scoasă de sub urmărire penală cu dispunere clasării procesului penal, potrivit art. 277 pct. 3) din CPP; în acţiunile ***** nu sunt prevăzute elementele infracțiunii de escrocherie.

16. A punctat că la baza ordonanței de scoatere de sub urmărire penală a ***** a fost pus temeiul prevăzut la art. 275 pct. 3) din CPP, fiind un temei de reabilitare.

17. A remarcat că prin scoaterea de sub urmărire penală a *****, pe baza temeiului prevăzut la art. 275 pct. 3) din CPP inclusiv, se atestă atât lipsa temeiului juridic, dar şi lipsa faptului infracţional, acest ultim moment neoferind, în genere, operând cu art. 1 alin. (1) CP, temei de a porni vreo urmărire penală.

18. A precizat că în acest fel, *****, prin acţiunile ilegale ale organului de urmărire penală și ale instanțelor judecătorești, i-au fost cauzate daune morale considerabile, prin repercursiuni inerente şi încălcări evidente ale drepturilor și libertăţilor fundamentale ale acestuia.

19. A menționat că dacă în acţiunile ***** nu existau elementele componenței de infracțiune, urma să fie identificat de către organele statului la faza inițială de pornire a urmăriri penale, fără a admite intruziuni în drepturile şi libertățile fundamentale ale acesteia, inclusiv neadmiterea tragerii ilegale la răspundere penală pentru nouă capete de acuzare şi aplicarea unui ansamblu complex de măsuri intruzive și cu repercursiuni importante în limitele drepturilor şi libertăților fundamentale ale acesteia.

20. În acest context, a comunicat că acțiunile ilegale ale organelor statului şi impactul acestora în societate, inclusiv prin raportare la activitatea desfășurată de către *****, dar şi întreaga sa familie, au suportat suferințe psihologice imense, care au fost echivalate la suma de 100 000 lei.

21. A mai adus la cunoștința instanței că ***** a avut suferințe raportate la o demoralizare profundă, fiindu-i subminată atât încrederea în sine, cât și încrederea în autoritățile statului, care au demarat o anchetă contrară legii și admițînd multiple intruziuni în limitele acestor drepturi și libertăți fundamentale.

22. A consemnat că actele ilegale ale autorităților statului au avut impact negativ asupra reclamantei, fiindu-i create obstacole morale și fizice, pierdere de timp, energie, stres și suferință psihică, dar şi prejudicii materiale pentru asistență

juridică în sumă de 20 000 lei.

23. Prin urmare, prin cererea de chemare în judecată a solicitat: încasarea sumei de 100000,00 lei cu titlu de prejudiciu moral și 20000,00 lei cu titlu de prejudiciu material pentru asistența juridică, precum și cheltuieli de judecată în mărime de 10 000 lei.

24. *În şedinţa de judecată, reprezentantul reclamantei *****, avocatul Ivan Ungurean* a pledat pentru admiterea integrală a acţiunii, potrivit motivelor de fapt şi de drept invocate în cererea de chemare în judecată.

25. *În şedinţa de judecată, reprezentantul pîrîtului Ministerul Justiției* a solicitat respingerea acțiunii, potrivit motivelor de fapt și de drept, expuse în referința depusă (f.d.57-65).

26. A obiectat reprezentantul autorităţii pîrîte că pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare şi de urmărire penale, sunt necesare unele condiţii speciale, şi anume existența faptei ilicite. Respectiv, menționează că nu orice acţiune a organelor de drept atrage răspunderea Statului.

27. A declarat că pentru aplicabilitatea dispoziţiilor Legii nr.1545, în fiecare caz în care se pretinde încasarea despăgubirilor materiale şi morale cauzate prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, urmează să existe și să fie întrunite cumulativ, atît circumstanţele prevăzute de art.3 al Legii nr.1545 - prejudiciului material şi moral reparabil, cît şi circumstanţele prevăzute de art.6 al Legii nr.1545 - cazurile de apariţie a dreptului la repararea prejudiciului.

28. Iar în această ordine de idei, a accentuat că este important să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept.

29. A motivat că recunoaşterea prezentei reclamante în calitate de bănuit şi respectiv, ulterioara scoatere a acesteia de sub urmărirea penală, nu pot fi calificate drept acțiuni ilegale la răspundere penală, după cum indică art. 3 din Legea nr. 1545.

30. A relevat că toate acțiunile organului de urmărire au reieșit din complexitatea cauzei, gravitatea faptei și au fost îndreptate în vederea elucidării tuturor circumstanțelor asupra vinovăţiei sau nevinovăţiei persoanei menționate prin plângerile depuse de mai multe victime privind existența bănuielii rezonabile de comiterea infracțiunii.

31. A subliniat că organul de urmărire penală şi-a exercitat atribuţiile de serviciu conform normei imperative prevăzute art. 19 din Codul de procedură penală, iar recunoaşterea persoanei în calitate de bănuit/învinuit sunt măsuri procesuale prevăzute de lege, necesare într-o societate democratică în vederea stabilirii adevărului, având ca scop legitim de a asigura măsuri eficiente de luptă cu criminalitatea și acest scop este proporțional anumitor restricții care

pot avea loc în cadrul desfăşurării urmăririi penale.

32. A indicat că în ceea ce priveşte solicitarea încasării sumei cu titlu de prejudiciu moral și a celui material sub forma cheltuielilor de judecată, susţine că este lipsită de temei, în condiţiile în care prezenta acţiune nu întruneşte condiţiile de aplicabilitate a Legii nr.1545, prin urmare susține că nu există nici temei legal de a solicita încasarea acestui prejudiciu.

33. *În ședința de judecată, reprezentantul intervenientului accesoriu Procuratura Generală* a pledat pentru respingerea integrală a acţiunii ca fiind neîntemeiată.

34. Iar în acest sens, prin referința depusă a relevat că acțiunile procesuale efectuate în cadrul cauzei penale, în privința ***** erau necesare pentru stabilirea adevărului, urmărind scopul de a descoperi circumstanțele faptei și persoanele care au comis infracțiunea.

35. A remarcat că ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuit a fost emisă în baza probelor existente la acel moment, care au stat la baza bănuielii rezonabile precum că ***** a comis infracțiunea imputată.

36. A menționat că nu sunt premise verosimile a considera că ar fi fost comise acțiuni cu intenție sau culpă gravă, îndreptate împotriva actului de justiție sau a ordinii publice.

37. A notat că legătura de cauzalitate între pretinsa încălcare și prejudiciu urmează a fi probată de reclamantă, iar din materialele dosarului se constată că nu au fost prezentate probe în acest sens.

APRECIEREA INSTANȚEI DE JUDECATĂ:

38. Audiind părţile, apreciind pretenţiile formulate în acţiune în raport cu probele prezentate, administrîndu-le pertinenţa şi temeinicia prin prisma prevederilor legale ce guvernează raportul juridic litigios, instanţa de judecată consideră cererea întemeiată şi care urmează a fi admisă parţial, din considerentele ce urmează.

39. În temeiul art.20 alin.(1) şi alin.(2) din Constituţia Republicii Moldova, orice persoană are dreptul la satisfacţie efectivă din partea instanţelor judecătoreşti competente împotriva actelor care violează drepturile, libertăţile şi interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiţie.

40. Conform prevederilor art.53 alin.(2) din Constituţia Republicii Moldova, statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvîrşite în procesele penale de către organele de anchetă şi instanţele judecătoreşti.

41. Potrivit prevederilor art.1 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti nr.1545 din 25.02.1998, această lege constituie

actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul şi condiţiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acţiunile ilicite comise în procesele penale şi administrative de organele de urmărire penală, de procuratură şi de instanţele judecătoreşti.

42. Conform prevederilor art.3 alin.(1) lit.a), b) din Legea citată supra, este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice, inclusiv în urma:

a) reţinerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declaraţie de a nu părăsi localitatea sau ţara, tragerii ilegale la răspundere penală;

b) condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunităţii.

c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziţiei, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcţie), precum şi în urma altor acţiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice;

d) supunerii ilegale la arest contravenţional, reţinerii contravenţionale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenţionale de către instanţa de judecată;

e) efectuării măsurilor speciale de investigaţii cu încălcarea prevederilor legislaţiei;

f) ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ştampilelor, precum şi în urma blocării conturilor bancare.

43. Articolul 6 al aceluiaşi act judecătoresc prevede că dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilite de această lege, apare în cazul:

a) devenirii definitive şi irevocabile a sentinţei de achitare;

b) scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare;

c) adoptării de către instanţa judecătorească a hotărîrii cu privire la anularea arestului administrativ în legătură cu reabilitarea persoanei fizice;

d) adoptării, de către judecătorul de instrucţie, în condiţiile art.313 al.(5) din Codul de procedură penală, în privinţa persoanei achitate sau scoase de sub urmărire penală, a încheierii privind înfăptuirea, în timpul procesului penal, a măsurilor operative de investigaţii cu încălcarea prevederilor legislaţiei.

44. În conformitate cu art.10 al Legii nominalizate, dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea şi în modul stabilite de acest act normativ apare în cazurile specificate la art.6.

45. Din materialele cauzei rezultă că la 02 februarie 2015, urmare a plîngerii depuse de ***** privind pretinsele acțiuni ilegale ale *****, organul de urmărire penală a dispus începerea urmăririi penale în temeiul unei bănuieli rezonabile de comitere a infracțiunii prevăzute de art.190 alin. (2) lit. b) şi c)

Cod penal, iar cauzei respective i s-a atribuit numărul 2015030206 (f.d. 28).

46. Tot la 02 februarie 2015, urmare a plîngerii depuse de ***** privind pretinsele acțiuni ilegale ale *****, s-a dispus începerea urmăririi penale în temeiul unei bănuieli rezonabile de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b) şi c) Cod penal, iar cauzei respective i s-a atribuit numărul de ordine statistic – 2015030207 (f.d. 29).

47. Ulterior, la 03 februarie 2015, urmare a plîngerii depuse de ***** privind pretinsele acțiuni ilegale ale *****, s-a dispus începerea urmăririi penale în temeiul unei bănuieli rezonabile de comitere a infracțiunii prevăzute de art.190 alin. (2) lit. b) şi c) Cod penal, iar cauzei respective i s-a atribuit numărul de ordine statistic – 2015030240 (f.d.30).

48. Tot la 03 februarie 2015, urmare a plîngerii depuse de ***** privind pretinsele acțiuni ilegale ale *****, s-a dispus începerea urmăririi penale în temeiul unei bănuieli rezonabile de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b) şi c) Cod penal, iar cauzei respective i s-a atribuit numărul de ordine statistic – 2015030241 (f.d.31).

49. Tot la 03 februarie 2015, urmare a plîngerii depuse de ***** privind pretinsele acțiuni ilegale ale *****, s-a dispus începerea urmăririi penale în temeiul unei bănuieli rezonabile de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b) şi c) Cod penal, iar cauzei respective i s-a atribuit numărul de ordine statistic – 2015030242 (f.d.32).

50. Ulterior, la 11 februarie 2015, urmare a plîngerii depuse de ***** privind pretinsele acțiuni ilegale ale *****, s-a dispus începerea urmăririi penale în temeiul unei bănuieli rezonabile de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b) şi c) Cod penal, iar cauzei respective i s-a atribuit numărul de ordine statistic – 2015030340 (f.d.33).

51. Iar la 27 februarie 2015, urmare a plîngerii depuse de ***** privind pretinsele acțiuni ilegale ale ***** s-a dispus începerea urmăririi penale în temeiul unei bănuieli rezonabile de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, iar cauzei respective i s-a atribuit numărul de ordine statistic – 2015030469 (f.d.35).

52. Prin ordonanța procurorului Procuraturii sectorului Buiucani din 09 iunie 2015, cauzele penale prenotate au fost conexate, într-o cauză penală unică, atribuindu-i numărul de ordine 2015030206 (f.d.37-38).

53. Prin ordonanța procurorului Procuraturii sectorului Buiucani din 08 iunie 2015 ***** este pusă sub învinuire, incriminându-i-se infracțiunile prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. c) Cod Penal, escrocheria, adică dobîndirea ilicită a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, săvîrșită în proporții considerabile (f.d.39).

54. Prin ordonanța procurorului Procuraturii sectorului Buiucani din 23 noiembrie

2020, ***** a fost scoasă de sub urmărire penală în temeiul art. 275 pct. 3) din Cod de Procedură Penală, deoarece fapta nu întrunește elementele infracțiunii (f.d. 21-27).

55. Potrivit prevederilor art.284 alin.(1) Cod de Procedură Penală scoaterea persoanei de sub urmărirea penală este actul de reabilitare şi finalizare în privinţa persoanei a oricăror acţiuni de urmărire penală în legătură cu fapta anterior imputată.

56. În corespundere cu art. 284 alin. (2) Cod de Procedură Penală scoaterea persoanei de sub urmărirea penală are loc cînd aceasta este bănuit sau învinuit şi se constată că: 2) există vreuna din circumstanţele prevăzute la art.275 pct.1)–3).

57. Norma cuprinsă în prevederile art.23 alin.(3) Cod de Procedură Penală, conţine prevederea conform căreia persoana achitată sau în privinţa căreia s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală ori încetarea urmăririi penale pe temei de reabilitare are dreptul să fie repusă în drepturile personale pierdute, precum şi să fie despăgubită pentru prejudiciul care i-a fost cauzat.

58. Potrivit art.23 alin.(3) Cod de Procedură Penală, persoana achitată sau în privinţa căreia s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală ori încetarea urmăririi penale pe temei de reabilitare are dreptul să fie repusă în drepturile personale pierdute, precum şi să fie despăgubită pentru prejudiciul care i-a fost cauzat.

59. În conformitate cu art. 524 Cod de Procedură Penală, persoanele cărora, în cursul procesului penal, prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală sau ale instanţelor judecătoreşti, li s-a cauzat un prejudiciu material sau moral au dreptul la despăgubire echitabilă în conformitate cu prevederile legislaţiei cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală şi ale instanţelor judecătoreşti.

60. Conform prevederilor art.6 lit.b) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti nr.1545 din 25.02.1998, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilite de această lege, apare în cazul: scoaterii persoanei de sub urmărire penală.

61. La fel, în conformitate cu art.10 al Legii nominalizate, dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea şi în modul stabilite de acest act normativ apare în cazurile specificate la art.6.

62. Dat fiind faptul că la caz se atestă existenţa unei ordonanţe de scoatere a reclamantei ***** de sub urmărirea penală din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, instanţa de judecată constată: în cazul dat, reclamanta dispune de dreptul subiectiv la repararea prejudiciului material şi moral cauzat potrivit prevederilor Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat

prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti nr.1545 din 25.02.1998.

63. Or, chiar și în cazul cînd organul de urmărire penală a respectat cerințele formale la întreprinderea acțiunilor de urmărire penală, acest complex de acțiuni în cumul sunt apreciate ca fiind ilicite odată cu emiterea ordonanței de scoatere a persoanei de sub urmărire penală din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii și aceasta rezultă din interpretarea sistemică a Legii nr.1545 din 25.02.1998.

64. Mai mult ca atît, este de notat faptul că eşecul actului de învinuire prin sine constituie o confirmare a încălcării drepturilor persoanei, comise de autorităţi faţă de cel tras la răspundere penală, indiferent dacă în final s-a ajuns sau nu la condamnarea publică, achitarea persoanei sau scoaterea persoanei de sub urmărire penală.

65. Aşa fiind, faţă de considerentele expuse, la caz nu au relevanţă argumentele invocate de către Ministerului Justiţiei, precum că reclamanta nu întruneşte condiţiile din normele de drept aplicabile la caz, respectiv, nu este temei de a genera obligaţia statului de a repara prejudiciul moral ultimei, deoarece acestea se combat prin constatările suscitate.

66. De asemenea, nu pot fi reţinute menţiunile invocate în referinţa depusă de către pîrît, precum că nu au fost întrunite în cazul dat prevederile art. 3 și 6 din Legea nr. 1545. Or, existînd o ordonanță de scoatere a persoanei de sub urmărire penală, este suficient pentru ca persoană să beneficieze de dreptul la repararea prejudiciului.

Referitor la pretenţia privind încasarea prejudiciului moral

67. Conform art. 11 Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti nr. 1545 din 25.02.1998, mărimea compensaţiei pentru repararea prejudiciului moral se stabileşte de instanţa de judecată în modul prevăzut de această lege.

68. Mărimea concretă a compensaţiei se determină luîndu-se în considerare: gravitatea infracţiunii de a cărei săvîrşire a fost învinuită persoana respectivă; caracterul şi gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală şi la examinarea cauzei penale în instanţa de judecată; rezonanţa pe care a avut-o în societate informaţia despre învinuirea persoanei; durata urmăririi penale, precum şi durata examinării cauzei penale în instanţa de judecată; natura dreptului personal lezat şi locul lui în sistemul de valori al persoanei; suferinţele fizice, caracterul şi gradul suferinţelor psihice; măsura în care compensaţia bănească poate atenua suferinţele fizice şi psihice cauzate; durata

aflării nelegitime a persoanei în detenţie.

69. Instanţa de judecată va determina mărimea compensaţiei şi în baza criteriilor specificate la art. 219 alin. (4) din Cod de Procedură Penală. Conform acestui articol, la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanţa de judecată ia în considerare suferinţele fizice ale victimei, gravitatea şi persistenţa suferinţelor psihice, inclusiv legate de incapacitatea de a se apăra pe sine ori alte persoane, prejudiciul agrement sau estetic, pierderea speranţei în viaţă, pierderea onoarei prin defăimare, suferinţele psihice provocate de decesul rudelor apropiate etc.

70. Potrivit art. 2036 alin. (3) Cod civil reparația prejudiciului moral se face şi în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancţiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității şi în alte cazuri prevăzute de lege.

71. Articolul 2037 din Codul civil prevede că mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcție de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate.

72. La fel, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că partea vătămată urmează să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit.Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încît acestea să aibă efect compensatoriu şi nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor şi nici venituri nejustificative pentru victimele acestora.

73. În jurisprudența sa Curtea a stabilit că scopul satisfacției echitabile este de a repara prejudiciul cauzat reclamantului ca urmare a evenimentelor contrare Convenției (Scozzari şi Giunta împotriva Italiei, 13 iulie 2000, p. 248-250).Atunci cînd acordă satisfacția echitabilă, Curtea aplică regula restitutio in integrum, aceasta cere ca compensațiile cu titlu de prejudiciu moral acordate la nivel național pentru violarea Convenției să fie comparabile cu cele acordate de CtEDO în cauze similare (hotărîrea Ciorap nr. 2 împotriva Moldovei, 2010).

74. Prin urmare, reieșind din cele enunțate, prejudiciul moral urmează a fi corespunzător suferinţelor suportate de reclamanta *****.

75. La stabilirea acestora, instanţa de judecată va reţine factori importanţi, şi anume: durata urmăririi penale: 08 iunie 2015 – 23 noiembrie 2020; învinuire adusă pentru 7 capete de acuzare.

76. În mod special, la stabilirea cuantumului prejudiciului moral, instanța va ține

cont că în perioada: 08 iunie 2015 – 23 noiembrie 2020 organul de urmărire penală nu a întreprins careva acțiuni procesuale, astfel încît să fie necesar menținerea statutului de învinuit al reclamantei pe parcursul unei perioade de aproximativ 5 ani și 6 luni.

77. Astfel, reieşind din circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, luînd în considerare suferinţele psihice suportate de către *****, perioada îndelungată de aflare sub învinuire, gradul trăirilor negative şi disconfortul suportat odată cu supunerea acestei încălcări și consecințele produse vieții familiale şi sociale ale acesteia, instanța de judecată conchide: suma de 25 000 lei cu titlu de compensație pentru prejudiciul moral suferit, poate fi considerată o satisfacție echitabilă și proporționată cu sumele acordate de Curtea Europeană în cauze similare.

78. În rest, pretențiile reclamantei cu privire la încasarea prejudiciului moral, ce depășesc suma acordată de 25 000 lei, urmează a fi respinse ca neîntemeiate.

Referitor la pretenţia privind încasarea prejudiciului material

79. Instanța de judecară reține că reclamanta solicită încasarea prejudiciului material în mărime de 20 000,00 lei pentru asistența juridică acordată în cadrul cauzei penale. Iar în acest sens, a făcut trimitere la bonul de plată seria QL nr.647099 din 18.10.2022 (f.d. 3).

80. Pornind de la cele constatate, instanța de judecată consideră aplicabile speței prevederile art.7 al.(1) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti nr.1545-XIII din 25.02.98, în cazurile menţionate la art.3 alin.(1), persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie:

a) salariul şi alte venituri provenite din muncă, ce constituie sursa ei principală de existenţă, de care a fost privată în urma acţiunilor ilicite;

b) pensia sau indemnizaţia a cărei plată a fost sistată ca urmare a arestului ilegal şi ţinerii sub arest;

c) averea (inclusiv depunerile băneşti şi dobînzile aferente, obligaţiile împrumuturilor de stat şi cîștigurile aferente) confiscată ori trecută în venitul statului de către instanţa judecătorească sau ridicată de organul de urmărire penală, precum şi averea sechestrată;

d) amenzile percepute ca urmare a executării sentinţei judiciare şi cheltuielile de judecată suportate de persoana fizică în legătură cu acţiunile ilicite;

e) sumele plătite de ea pentru asistenţa juridică;

f) cheltuielile pentru tratamentul ei, tratament determinat de aplicarea faţă de aceasta a unor acţiuni ilicite (a maltratării);

g) cheltuielile efectuate în legătură cu chemările în organul de urmărire penală, organul procuraturii sau în instanţa judecătorească.

81. Potrivit art.13 alin.(1) din legea menționată, repararea prejudiciului specificat la art.7 lit.a), c)-g) şi în capitolul III se efectuează din contul bugetului de stat, iar în cazul cînd prejudiciul a fost cauzat de organul de urmărire penală întreţinut din bugetul local - din contul acestui buget.

82. Corespunzător, în conformitate cu normele de drept enunțate, instanța de judecată consideră că normele sus-citate dau dreptul reclamantei la compensarea cheltuielilor pentru asistența juridică, acordată în cadrul cauzei penale.

83. Cu toate acestea, bonul de plată prezentat în acest sens, seria QL nr.647099 din 18.10.2022 (f.d. 3), nu poate fi reținut ca dovadă a suportării cheltuielilor pentru asistența juridică.

84. Aceasta pentru că bonul respectiv a fost eliberat la 18.10.2022, cu mult timp după ce s-a încheiat urmărirea penală care a avut loc în perioada cuprinsă între: 08 iunie 2015 – 23 noiembrie 2020.

85. Astfel, instanța concluzionează că partea reclamantă nu a prezentat dovada suportării serviciilor juridice în cauza penală, fiind imposibilă încasarea acesteia în lipsa unui document probatoriu. Prin urmare, această cerinţă urmează a fi respinsă.

<u>Referitor la cerere privind compensarea cheltuielilor de judecată</u>

86. Potrivit art.82 Cod de Procedură Civilă cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a cauzei.

87. În temeiul art.94 alin.(1) din Codul de Procedură Civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată.

88. La fel, conform art.90 lit.i) Cod de procedură civilă, cheltuielile de asistenţă juridică se atribuie la cheltuieli de judecare a cauzei.

89. Potrivit art.96 alin.(1) Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile.

90. Conform art. 96 alin. (1^1) Cod de procedură civilă, cheltuielile menţionate la alin.(1) se compensează părţii care a avut cîştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

91. În acest context, instanţa de judecată relevă că în prezenta cauză, reclamanta a fost asistată de avocatul Ungurean Ivan și a achitat plata pentru serviciile juridice prestate, pretinzînd compensarea acestora în mărime de 10 000 lei.

92. Cu toate acestea, instanța reține că prezenta cauză este de o complexitate redusă, iar avocatul Ungurean Ivan a fost implicat în trei ședințe de judecată, ceea ce a redus activitatea avocatului.

93. Așadar, cenzurînd cuantumul cheltuielilor de judecată pe care trebuie să le suporte partea pîrîtă, raportat la complexitatea activității prestate de avocat, instanța consideră suma de 5000,00 lei ca fiind necesară și rezonabilă, avîndu-se în vedere şi implicarea avocatului în litigiul în care s-a prestat asistența juridică.

94. Astfel, instanța va încasa în beneficiul reclamantei ***** din bugetul de stat, prin intermediul Ministerul Justiției, suma de 5000,00 lei cu titlu de cheltuieli de judecată pentru asistență juridică. În rest, se respinge cererea înaintată de ***** privind compensarea cheltuielilor de judecată pentru asistență juridică, ca neîntemeiată.

95. În conformitate cu prevederile art.art.1-3, 5-6, 7, 10-11 din Legea nr.1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, art.117-118, 121-122, 130, 236, 238-241, 362 alin.(1) Cod de procedură civilă, instanţa de judecată

H O T Ă R Ă Ş T E :

Se admite în parte acțiunea înaintată de ***** către Ministerul Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală, cu privire la încasarea sumei de 120000,00 lei, inclusiv 100000,00 lei cu titlu de prejudiciu moral și 20000,00 lei cu titlu de prejudiciu material pentru asistența juridică.

Se încasează în beneficiul reclamantei ***** din bugetul de stat, prin intermediul Ministerul Justiției suma de ***25000,00 lei (douăzeci și cinci mii lei 00 bani)*** cu titlu de prejudiciu moral.

În rest, se respinge acțiunea înaintată de ***** către Ministerul Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală, cu privire la încasarea sumei, ca neîntemeiată.

Se admite în parte cererea înaintată de ***** privind compensarea cheltuielilor de judecată în mărime de 10000,00 lei pentru asistență juridică.

Se încasează în beneficiul reclamantei ***** din bugetul de stat, prin intermediul Ministerul Justiției, suma de ***5000,00 lei (cinci mii lei 00 bani)*** cu titlu de cheltuieli de judecată pentru asistență juridică.

În rest, se respinge cererea înaintată de ***** privind compensarea cheltuielilor de judecată pentru asistență juridică, ca neîntemeiată.

Hotărîrea cu drept de apel la Curtea de Apel Chişinău în termen de 30 zile din ziua pronunţării dispozitivului, prin intermediul Judecătoriei Chişinău (sediul Centru).

Președintele ședinței,
Judecător **Roman PASCARI**